

Andrzej Wajda

Andrzej Wajda

- Urodził się 6 marca 1926 roku w Suwałkach.
- Jest reżyserem filmowym i teatralnym.
- Pochodzi z rodziny zawodowego wojskowego Jakuba i nauczycielki Anieli.
- Ojciec był ofiarą zbrodni katyńskiej.
- Studiował malarstwo na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie oraz studiował reżyserię w Szkole Filmowej w Łodzi.
- Przenosił na ekrany kin wielkie dzieła literackie np. „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza, „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego.
- Wyreżyserował nie tylko polskie dzieła, w swoim dorobku ma m. in. adaptację powieści Michała Bułhakowa „Mistrz i Małgorzata” czy „Idiotę” Fiodora Dostojewskiego.

Andrzej Wajda

- Tworzył także dzieła o tematyce społeczno- politycznej („Człowiek z marmuru”, „Człowiek z żelaza”).
- Jest związany z teatrem w Krakowie i warszawskim Teatrem Powszechnym.
- Był czterokrotnie żonaty i obecnie jest mężem Krystyny Zachwatowicz , aktorki.
- Jego pierwszym samodzielnym filmem było “Pokolenie” z 1954 roku
- W 2000 roku otrzymał Oscara za całokształt twórczości artystycznej.
- Wajda otrzymał także wiele innych nagród między innymi Złotą Palmę na festiwalu w Cannes, Felixa.
- Jest reżyserem między innymi takich filmów jak : Popiół i diament (1958 rok), Człowiek z marmuru (1976), Katyń (2007 rok).

Popiół i Diament

TŁO HISTORYCZNE DO FILMU ANDRZEJA WAJDY POPIÓŁ I DIAMENT

- 1 września 1939 roku rozpoczęła się II Wojna Światowa, doszło do ataku Niemiec na Polskę.
- 17 września 1939 roku miał miejsce atak ZSRR na Polskę.
- Polska znajduje się w rękach okupantów.
- 8 maja 1945 roku dochodzi do kapitulacji Niemiec i końca wojny.

POLSKIE PAŃSTWO PODZIEMNE

- W 1942 roku Związek Walki Zbrojnej przemieniono na ARMIEJĘ KRAJOWĄ na czele której stanął Stefan ``Grot`` Rowecki.
- W sierpniu 1944 roku doszło do Powstania Warszawskiego i była to akcja polskiego państwa podziemnego, żołnierze AK walczyli z okupantami , czyli Niemcami oraz ZSRR.
- Po zakończeniu II Wojny Światowej członkowie Armii Krajowej walczyli z komunistami (zamachy bombowe, zasadzki na czołowych przedstawicieli władz komunistycznych).

WŁADZE KOMUNISTYCZNE

- W 1942 roku komuniści powołali Polską Partię Robotniczą (PPR), która zakładała sojusz z ZSRR oraz walkę z Niemcami. Na czele partii stanął Marcei Nowotko.
- Stalin chciał utworzenia rządu komunistycznego w Polsce , dlatego w grudniu 1944 roku powstaje w Lublinie Tymczasowy Rząd Komunistyczny na czele z Osóbką Morawskim. W czerwcu 1945 roku powstaje Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej na czele z Władysławem Gomułką.

FABUŁA FILMU POPIÓŁ I DIAMENT

- Czas filmu :
To maj 1945 roku, czyli koniec II Wojny Światowej
- Miejsce:
Hotel Monopol
- Bohaterowie:
 - Maciek Chełmicki
 - Andrzej
 - Drewnowski
 - Krystyna
 - Szczuka
 - Marek Szczuka

FABUŁA FILMU POPIÓŁ I DIAMENT

- Główne wydarzenia:
 - Młodzi Akowcy (żołnierze Armii Krajowej): Maciek, Andrzej oraz Drewnowski otrzymują rozkaz zastrzelenia komunisty Szczuki sekretarza PPR (Polskiej Partii Robotniczej) .
 - Dochodzi do nieudanej próby zamachu na Szczukę.
 - Maciek poznaje Krystynę i obydwójce zakochują się w sobie.
 - Maciek i Andrzej otrzymują ponowny rozkaz zabicia Szczuki.
 - Wewnętrzne rozterki głównego bohatera:
wybór pomiędzy miłością ,normalnym życiem , a Ojczyzną.
 - Maciek obiecuje Krystynie w imię ich miłości zerwanie z konspiracją i powrót do normalnego życia , ale przysięga wojskowa rozwiewa wahania Maćka.
 - Maciek zabija Szczukę.
 - Ostatecznie główny bohater umiera postrzelony przez wojskowy patrol na wysypisku śmieci.

TEMAT FILMU POPIÓŁ I DIAMENT

- Los jednostki na tle historii.
- Dramat pokolenia Kolumbów.
- Nowa władza w Polsce, czyli komunizm.
- Czas przejścia między wojną , a pokojem oraz nadejścia nowej władzy w Polsce.
- Przekazem filmu było podtrzymanie świadomości narodowej w czasie politycznego niebytu państwa polskiego.

**Człowiek z
marmuru**

TŁO HISTORYCZNE DO FILMU CZŁOWIEK Z MARMURU ANDRZEJA WAJDY, POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA PRL 1945-1989

Utworzenie rządu komunistycznego w Polsce

- Powstały system polityczny- komunizm zapewniał kontrolę władz i instytucji państwa , partii politycznych oraz gospodarki.
- W czerwcu 1945 roku powstał Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN) na czele z premierem Edwardem Osóbką - Morawskim, a wicepremierem został wówczas Władysław Gomułka.
- W czerwcu 1946 roku Polska Partia Robotnicza (PPR) oraz inne partie komunistyczne doprowadzają do sfałszowania referendum ludowego.

- W styczniu 1947 roku dochodzi do wyborów w Sejmie ,które wygrywają komuniści. Przed wyborami komuniści rozpętali terror.
- W 1948 roku komuniści powołali PZPR, czyli Polską Zjednoczoną Partię Robotniczą na czele której stanął Bierut.
- Komuniści wprowadzają plany gospodarcze, plan 3-letni i 6-letni.

Konstytucja PRL-u

- W lipcu 1952 roku wprowadzono konstytucję PRL-u. Zniesiono wówczas urząd prezydenta , trójpodział władzy, a obywatele mieli utrzymywać dyscyplinę pracy i być czujni wobec wrogów komunizmu.

Prześladowania żołnierzy Armii Krajowej i Kościoła

Strajki w kraju

- Dochodzi do prześladowań żołnierzy Armii Krajowej .
- W 1950 roku dochodzi do ataku komunistów na kościół. Komuniści zabrali kościołowi dobra kościelne. W zamian za utrzymanie religii w szkołach , Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, kościół miał wpajać poszanowanie dla władzy komunistycznej.
- W czerwcu 1956 roku dochodzi do strajku w Poznaniu z powodu złych warunków pracy oraz niskich zarobków . Jest to strajk robotników i dochodzi wówczas do interwencji wojska, wśród strajkujących są ranni i zabici.

Odwilż październikowa

- W październiku 1956 roku dochodzi do przełomu, gdyż trzy lata wcześniej umiera Stalin. Z więzienia wychodzi prymas Stefan Wyszyński. Wypuszczono również na wolność więźniów politycznych oraz zrezygnowano z planów kolektywizacji rolnictwa, zwiększono swobody obywatelskie.

Pogarszająca się sytuacja w kraju

- W 1968 roku dochodzi do protestów studentów w Warszawie i Krakowie przeciw cenzurze wprowadzonej przez komunistów.
- W grudniu 1970 roku dochodzi do podwyżki cen oraz buntu robotników w Gdańsku.
- Następnie dochodzi do chwilowej poprawy sytuacji w kraju za Edwarda Gierka.
- W czerwcu 1976 roku dochodzi do podwyżek cen, pojawiają się kartki na cukier i są kolejne strajki w kraju.

Solidarność, Stan wojenny i obrady Okrągłego Stołu

- We wrześniu 1980 roku powstaje Solidarność, czyli ogólnopolski związek zawodowy po to, by pomóc strajkującym robotnikom.
- W latach 1981-1983 w Polsce był stan wojenny, ogólna zła sytuacja w kraju i nadzór wojska.
- W 1989 roku dochodzi do obrad Okrągłego Stołu. Przywrócono wówczas urząd prezydenta, sejm i senat.

FABUŁA FILMU CZŁOWIEK Z MARMURU- ANDRZEJ WAJDA

- Czas
To 1976 rok ,kiedy to Agnieszka realizuje film opowiadający o karierze oraz upadku jednego z bohaterów pracy socjalistycznej Mateuszu Birkucie oraz rok 1952, czyli kariera Birkuta , która skończyła się kolo tego roku.
- Miejsce
Warszawa, Zakopane, Huta Katowice, Nowa Huta pod Krakowem, Stocznia Gdańska
- Bohaterowie
 - Agnieszka oraz Mateusz Birkut
 - Maciek Tomczyk
 - Hanka Tomczyk
 - Jerzy Burski
 - Wincenty Witek
 - Michalak

FABUŁA FILMU CZŁOWIEK Z MARMURU- ANDRZEJ WAJDA

Fabuła

- Agnieszka przegląda taśmy z których wyłania się zarys wizji Nowej Huty w początkach budowy kombinatu: błoto, zmęczenie, trudne warunki bytowania oraz zaraźliwy, niekłamlivy entuzjazm junaków SP.. Jest wśród nich Mateusz Birkut, chłop spod Krakowa, murarz wsławiony rekordem. W 5-osobowym zespole ułożył w ciągu ośmiu godzin 30 tysięcy cegieł.
- Agnieszka rozmawia z reżyserem Jerzym Burskim, od którego dowiaduje się , że dzięki idealnej organizacji pracy oraz nadludzkiemu wysiłkowi Birkut pobił rekord, zdobył sławę i otrzymał mieszkanie.
- Dowiaduje się również od Michalaka, że Birkut wraz ze swym przyjacielem Witkiem dawał pokazy sztuki murarskiej i podczas jednego z pokazów uległ poważnemu wypadkowi.

FABUŁA FILMU CZŁOWIEK Z MARMURU- ANDRZEJ WAJDA

- Inwalida z poparzonymi dłońmi nie mógł już bić rekordów. Birkut został wówczas działaczem związkowym.
- Następnie dochodzi do aresztowania Witka i Birkut dokłada wszelkich wysiłków, aby pomóc przyjacielowi. W rezultacie traci pracę i zostaje pozbawiony odznaczeń oraz mieszkania, mimo, że jego żona Hanka Tomczyk, wybitna gimnastyczka, spodziewa się dziecka.
- Rozgoryczony Birkut po pijanemu rzuca cegłą w okno Urzędu Bezpieczeństwa i . zostaje aresztowany.
- Agnieszka rozmawia z Witkiem, który opowiada o losach Birkuta po ich wspólnej rehabilitacji w 1956 roku. Birkut wyruszył na poszukiwanie Hanki Tomczyk, która publicznie wyparła się aresztowanego Mateusza Birkuta i osiadła w Zakopanem.

FABUŁA FILMU CZŁOWIEK Z MARMURU- ANDRZEJ WAJDA

- Agnieszka rozmawia ze świadomą swojej klęski życiowej Hanką Tomczyk.
- Redaktor dyskwalifikuje pracę Agnieszki. Głównym pretekstem jest to , że nie odnalazła bohatera.
- Zbyt późno Agnieszka orientuje się, że syn Birkuta Maciek nosi prawdopodobnie nazwisko swojej matki.
- Załamana Agnieszka wraca do swego ojca. Pod jego wpływem uświadamia sobie, że nie wolno jej rezygnować , że doprowadzenie sprawy do końca jest ważniejsze , niż ewentualne dokończenie filmu.
- Odnajduje syna Birkuta- Maćka w Stoczni Gdańskiej i od niego dowiaduje się, że jego ojciec nie żyje.

Tematyka filmu Człowiek z marmuru- Andrzej Wajda

- Jest to opowieść o człowieku zniszczonym przez historię oraz zapis powstawania filmu.
- Film oddaje krajobraz życia w Polsce w latach 70-tych oraz 50-tych. Zderzenie tych czasów ma pokazać różnice jakie zaszły w socjalistycznej ojczyźnie. Zmiana błędów powojennej władzy, czyli niestuszne aresztowania, fikcyjne wybory. W wielu kwestiach niewiele się zmieniło. Pozostała cenzura, skromne życie obywateli, czyli złe warunki mieszkaniowe Agnieszki; barak, który zamieszkiwał Birkut po wyrzuceniu go z mieszkania. Scena głosowania bez skreśleń lata 50-te, ale wiadomo było , że w latach 70-tych było identycznie.
- Film pokazuje historię powojennej Polski, współczesność, czyli czas stalinizmu, człowieka na tle historii, Agnieszkę jako twórcę w sytuacji zniewolenia, pokazuje jaki był proces produkcji filmu w latach 70-tych. Film pokazuje jak trudno było dotrzeć do informacji w tamtym czasie.

Tematyka filmu Człowiek z marmuru- Andrzej Wajda

- Film pokazuje system komunistyczny, który wnikał w życie rodzinne, stopniowo je degradując.
- Film przywrócił zrezygnowanemu wówczas narodowi wiarę w sens walki o poprawę życia.
- Jest to jeden z pierwszych filmów podejmujących próbę rozliczenia ze stalinizmem-historyczna synteza dwudziestu kilku lat dziejów PRL-u.
- Wajda przedstawił w filmie kłamstwa , zniewolenia tamtych czasów .
- Film pokazuje , że komunizm był katastrofą ludzi, którzy w niego uwierzyli, a później zostali przez ten system polityczny zgniecieni.
- Jest to film o cenzurze spotkał się z tym zarówno sam Wajda oraz Agnieszka. Od 1944 roku był w Polsce Urząd Kontroli Prasy, Publikacji oraz Widowisk. Cenzurował on informacje niewygodne dla ustroju ówczesnej władzy-komunizmu.
- Film pokazuje jak trudno jest zrealizować film w zgodzie ze swym sumieniem oraz wyobraźnią.